

2017. aasta vene keele riigeksamit asendavatest eksamitest

Mare Kasuri

vene keele võõrkeelena peaspetsialist

2017. aasta kevadel sooritasid eesti koolide lõpetajad vene keele riigeksamina vene keele rahvusvahelisi tasemeeksameid, mille koostasid Venemaa Rahvaste Sõpruse Ülikooli spetsialistid. Õpilased said valida vene keele kui võõrkeele B1-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. I сертификационный уровень*) või B2-taseme (*Тест по русскому языку как иностранному. II сертификационный уровень*) eksami.

B1-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab võime suhelda mitmesugustes igapäevaelu situatsioonides ja teha end mõistetavaks venekeelses keskkonnas. B1-tasemele jõudmiseks, eeldusel, et baasteadmised on omandatud, kulub ligikaudu 160–180 tundi. Neil, kes alustavad õppimist nullist, tuleb taseme saavutamiseks läbida 440–460 tundi. Nimetatud tundide hulk on ligikaudne, see võib varieeruda sõltuvalt õpitingimustest ja õpilase individuaalsetest võimetest.

B1-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B1-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist ning sõnavara ja grammatikat, suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 150 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal kuulamisosas oli neli punkti, lugemisosas seitse punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 80, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 140, sõnavara ja grammatika osa eest

100 ja rääkimisosa eest 170 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 610 punkti (vt tabelit 1). Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kui keeleoskustase jäi saavutamata, väljastatiksamisooritajale tõend eksamitulemustega (*Справка*). 2017. aastal sai B1-taseme tunnistuse 47%ksamisooritajatest (2016. aastal 38% ja 2015. aastal 52%).

Tabel 1. 2017. aasta vene keele B1-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	2		80	60
Kuulamine	6	30	120	35
Lugemine	3	20	140	50
Sõnavara ja grammatika	4	100	100	40
Rääkimine	4		170	60

2017. aasta vene keele B1-taseme eksamil osales 70 eksaminandi (27 koolist), 2016. aastal 80 eksaminandi. Ligikaudu 33% eksaminandidest olid Harjumaalt ja 26% Tartumaalt (vt tabelit 2). Üheksamisooritajaga koole oli 12 ehk 44%, kahekolmeksamisooritajaga 8 ehk 29% ning kaheksa ja enamaksamisooritajaga vaid 1.

Tabel 2. B1-taseme eksami tulemused maakonniti

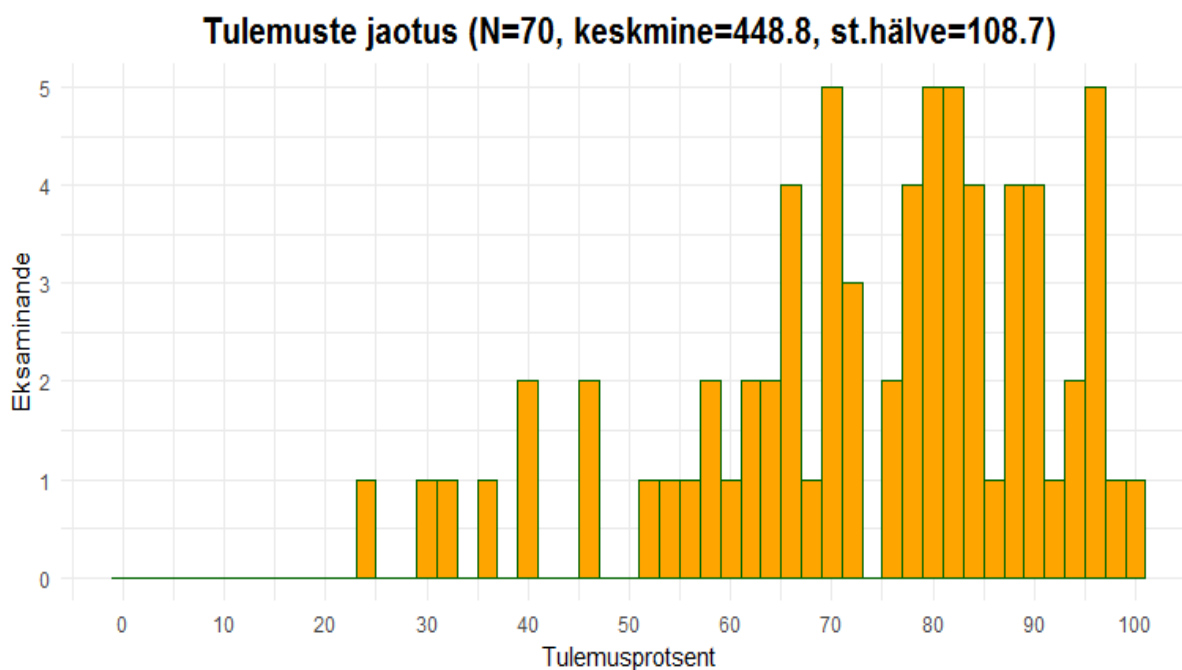
Maa kond	Eksa minan de	Kesk mine %	Kirjuta mine %	Kuula mine %	Gramma tika ja sõnavar a %	Luge mine %	Suuli ne osa %	B1 saavu tanuid	B1 saavuta nute %
Harju maakond	23	75	56	82	76	77	78	9	39%
Ida-Viru maakond	3	67	70	62	78	65	96	2	67%
Jõgeva maakond	1	45	40	47	38	40	55	-	-
Järva maakond	2	56	59	60	60	68	42	1	50%

Lääne maakond	5	66	35	73	61	81	64	1	20%
Põlva maakond	2	93	87	88	98	93	96	2	100%
Pärnu maakond	3	74	40	78	66	75	90	-	-
Rapla maakond	4	74	60	80	74	70	78	2	50%
Saare maakond	1	65	37	73	71	80	57	-	-
Tartu maakond	18	78	74	82	72	83	76	11	61%
Valga maakond	3	82	79	82	81	83	81	2	67%
Viljandi maakond	4	60	58	72	60	66	48	2	50%
Võru maakond	1	78	70	73	73	90	78	1	100%
Kokku võte	70	74	61	78	72	77	75	33	47%

Vene keele B1-taseme eksami üldine keskmine tulemus 448,8 punkti ehk 74% ja langes kokku 2016. aasta üldise keskmisega. Kõrgeim tulemus oli 605 ja madalaim 152, standardhälve 108,7 (vt graafikut 1, tabelit 3).

Tabel 3. B1-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

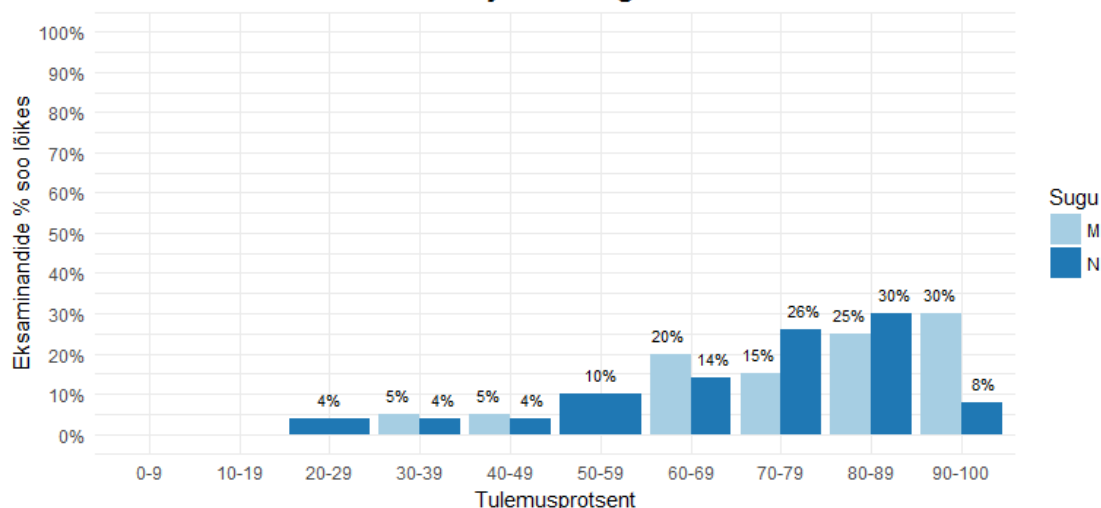
	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	80	120	100	140	170	610
Keskmine tulemus	48,7	94,1	72,2	108,3	127,2	448,8
Keskmine sooritus %	61	78	72	77	75	74
Miinumum	0	40	32	42	0	152
Maksimum	78,5	120	100	140	170	605
Standardhälve	19,9	18,5	19,7	27,4	37,3	108,7



Graafik 1. 2017. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et nagu ka eelnevatel aastatel osutusid kõrgeimateks kuulamis- ja lugemisosa keskmised tulemused (vastavalt 78 ja 77), ligikaudu viie protsendi võrra madalamaks osutusid sõnavara ja grammatika osa tulemused ning rääkimisosa tulemused kolme protsendi võrra madalamaks (vastavalt 72 ja 75). Madalaim oli kirjutamisosa tulemus – 61% (vt tabelit 3). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need erinevad 8%. Sarnaselt eelmise aastaga osutus meeste üldine keskmine kõrgemaks kui naistel. Naiste keskmine tulemus on protsentides 71, meestel 79 (vt tabelit 4). Erinevate osade võrdluses on naiste keskmised sooritusprotsendid madalamad.

Tulemuste jaotus sugude lõikes



Graafik 2. 2017. aasta B1-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 4. B1-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Grammatika ja sõnavara %	Lugemine %	Suuline osa %	B1 saavutanuid	B1 saavutanute %
N	50	71	58	76	70	76	73	22	44%
M	20	79	68	84	78	81	80	11	55%
Kokkuvõtte	70	74	61	78	72	77	75	33	47%

Meeste ja naiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et suuremad erinevused on kirjutamisosa keskmistes (vastavalt 10%). Kümme protsenti kõrgema keskmise tulemuse saavutasid mehed kirjutamisosas ning kaheksa protsenti kõrgema kuulamise ning grammatika ja sõnavara osas, üldised lugemisosade tulemused erinesid viie protsendi võrra (vt tabelit 4 ja graafikut 2). B1-taseme tunnistuse said 55% eksami sooritanud meestest ja 44% naistest.

B2-taseme eksam

Sellele tasemele jõudnut iseloomustab küllalt kõrge suhtluspädevus kõigis eluvaldkondades. B2-tasemele jõudmiseks peaks õppur läbima vähemalt 720 tundi eeldusel, et ta on jõudnud juba B1-tasemele.

B2-taseme kirjeldusel põhineva vene keele B2-taseme testiga kontrolliti nelja osaoskust (kirjutamist, kuulamist, lugemist, rääkimist) ja keelepädevust. Eksam

koosnes kirjalikust ja suulisest osast. Kirjalik osa hõlmas kirjutamist, kuulamist, lugemist, sõnavara ja grammatikat, ning suuline osa rääkimist.

Objektiivselt hinnatavates kuulamis-, lugemis-, sõnavara ja grammatika osas oli kokku 146 üksikküsimust, mille kaal oli erinev. Iga üksikküsimuse kaal lugemisosas oli kuus punkti, sõnavara ja grammatika osas üks punkt. Kuulamisosas oli üksikküsimuste kaal ülesannetes erinev, jäädes vahemikku 5–8 punkti. Kirjutamisosa eest oli eksaminandil võimalik saada maksimaalselt 65 punkti, kuulamisosa eest 120, lugemisosa eest 150, sõnavara ja grammatika osa eest 100 ja rääkimisosa eest 140 punkti, kokku oli võimalik kogu eksamitöö eest saada maksimaalselt 575 punkti (vt tabelit 5).

Kirjaliku ja suulise väljendusoskuse hindamiseks kasutati vastavaid hindamisskaalasid.

Eksamisooritajale, kes saavutas nõutava keeleoskustaseme (neljas osas oli tulemus mitte vähem kui 66% osa maksimaalsest tulemusest ja ühes osas mitte vähem kui 60%), väljastati vastav tunnistus (*Сертификат о прохождении государственного тестирования по русскому языку*). Kuiksamisooritaja sai vähemalt 50% ehk 285 punkti, väljastati talle B1-taseme tunnistus. 2017. aastal sai 95%ksamisooritajatest B2-taseme tunnistuse, kaheksaleksaminandile väljastati B1-taseme tunnistus ja kahele tõend.

Tabel 5. 2017. aasta vene keele B2-taseme eksami osad

	Ülesannete hulk	Üksikküsimuste hulk	Maksimumpunktid	Kestus (min.)
Kirjutamine	3		65	60
Kuulamine	5	21	120	35
Lugemine	3	25	150	60
Sõnavara ja grammatika	6	100	100	70
Rääkimine	5		140	45

2017. aasta vene keele B2-taseme eksamil osales 208 eksaminandi (62 koolist), 23 eksaminandi enam kui 2016. aastal. Ligikaudu 48%ksaminandidest olid Harjumaalt ja 26% Ida-Virumaalt (vt tabelit 6). Üheksamisooritajaga koole oli 28 ehk ligikaudu 45%, kahe-kolmeksamisooritajaga 18 ehk 29%, seitsme ja enamaksamisooritajaga 7 ehk 11%.

Tabel 6. B2-taseme eksami tulemused maakonniti

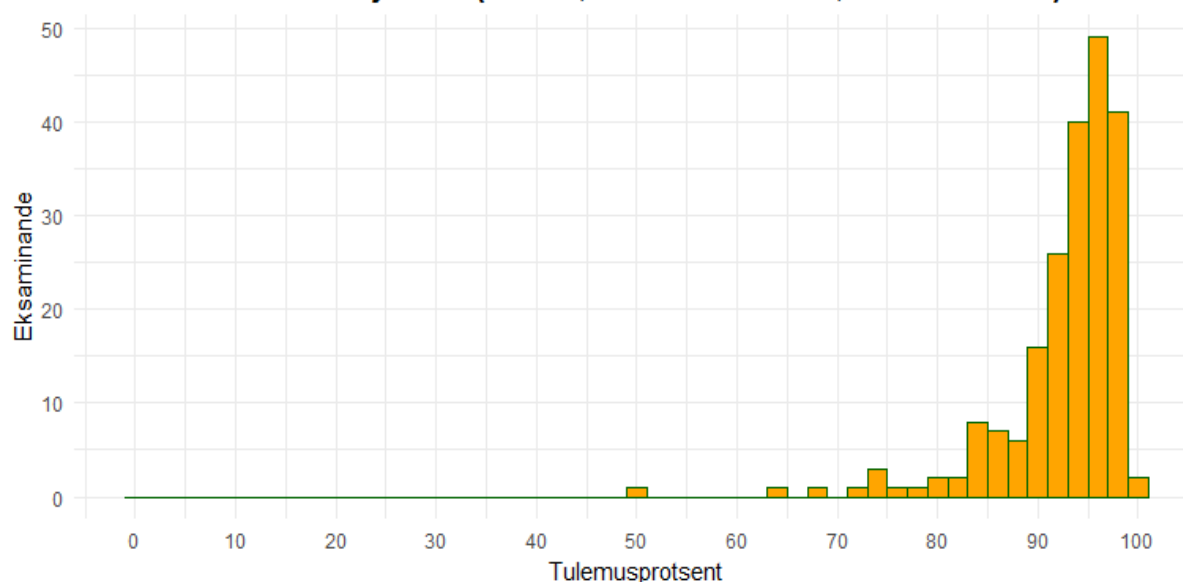
Maakond	Eksaminan- de	Kesk- mine %	Kirjuta- mine %	Kuula- mine %	Gr. ja sõnava- ra %	Luge- mine %	Suuli- ne osa %	B2 saavu- tanuid	B2 saavu- tanute %
Harju maakond	100	92	87	92	94	94	91	94	94%
Ida-Viru maakond	57	95	94	97	96	96	93	55	96%
Jõgeva maakond	2	82	76	75	83	94	76	2	100%
Järva maakond	1	94	88	96	98	92	96	1	100%
Lääne- Viru maakond	14	92	89	92	95	94	89	14	100%
Lääne maakond	6	94	84	96	97	97	91	6	100%
Põlva maakond	1	94	96	96	97	92	91	1	100%
Pärnu maakond	6	81	73	88	81	77	84	4	67%
Rapla maakond	1	90	97	88	88	84	96	1	100%
Tartu maakond	14	92	92	93	93	95	89	14	100%
Valga maakond	2	96	96	98	99	100	90	2	100%
Viljandi maakond	1	90	95	88	88	92	87	1	100%
Võru maakond	1	93	95	96	96	92	86	1	100%
Märki mata	2	86	92	90	87	86	80	2	100%
Kokku võte	208	93	89	93	94	94	91	198	95%

Vene keele B2-taseme eksami üldine keskmine tulemus oli 532,9 punkti ehk 93 %, mis langes kokku 2016. aasta üldise keskmisega. Kõrgeim tulemus oli 574 ja madalaim 284, standardhälve 37,6 (vt graafikut 3, tabelit 7).

Tabel 7. B2-taseme eksami põhinäitajad osade kaupa

	Kirjutamine	Kuulamine	Grammatika ja sõnavara	Lugemine	Suuline osa	Kogu eksam
Punkte	65	120	100	150	140	575
Keskmine tulemus	58,1	111,7	94,2	141,4	127,3	532,9
Keskmine sooritus %	89	93	94	94	91	93
Miinumum	20,5	69	51	18	73	284
Maksimum	65	120	100	150	140	574
Standardhälve	6,9	8,8	7,1	13,7	11,5	37,6

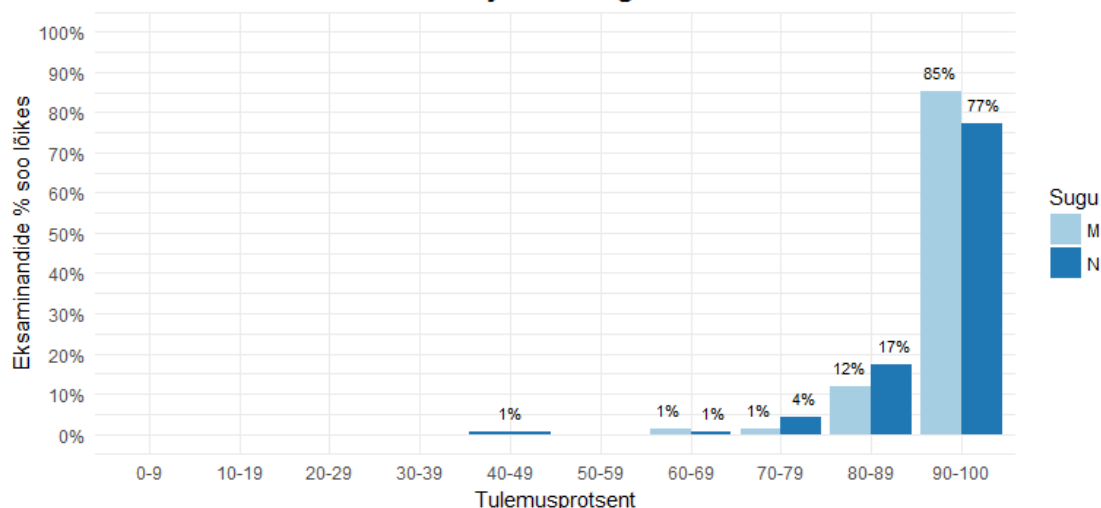
Tulemuste jaotus (N=208, keskmine=532.9, st.hälve=37.6)



Graafik 3. 2017. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus

Eksami erinevate osade keskmiste tulemuste võrdlus näitab, et ühtlaselt kõrged olid sõnavara ja grammatika ning lugemis- ja kuulamisosa keskmised sooritusprotsendid (vastavalt 94 ja 94 ning 93), kirjutamisosa keskmine sooritusprotsent oli 89 ja rääkimisosal 91 (vt *tabeleid 7,8*). Meeste ja naiste üldiste keskmiste tulemuste analüüs näitab, et need on ligilähedased. Naiste keskmine tulemus on protsentides 92, meestel 93 (vt *tabelit 8 ja graafikut 4*).

Tulemuste jaotus sugude lõikes



Graafik 4. 2017. aasta B2-taseme eksami tulemuste jaotus soo järgi

Tabel 8. B2-taseme eksami tulemused soo järgi

Sugu	Eksaminandide	Keskmine %	Kirjutamine %	Kuulamine %	Gr. ja sõnavaara %	Lugemine %	Suuline osa %	B2 saavutanuid	B2 saavutanute %
N	140	92	89	93	94	94	90	133	95%
M	68	93	89	93	96	95	92	65	96%
Kokkuvõte	208	93	89	93	94	94	91	198	95%

Kokkuvõte

Kokkuvõtvalt võib öelda, et 2017. aasta vene keele rahvusvaheliste eksamite sessiooni võib lugeda kordaläinuks. Eksaminandide huvi sooritada rahvusvaheline vene keele eksam on tuntav, mida näitab kasvav eksaminandide hulk.

B2-taseme eksamitöö üldised keskmised tulemused olid väga kõrged ja eksaminandid said ülesannetega suurepäraselt hakkama, B1-taseme eksamitöö keskmised tulemused jäid madalamaks. Eksamitööde erinevate osade analüüs näitas, et mõlema keeleoskustaseme kuulamis- ja lugemisosad olid eksaminandidele pigem kerged. B1-taseme eksami valinutele osutus raskeimaks kirjutamisosa. 2016. aastal ja ka 2017. aastal oli B2-taseme eksami üldine sooritusprotsent 19% kõrgem B1-taseme vastavast näitajast, 2015. aastal oli vastav näitaja 14%. Kontingent, kes valib eksamiks taseme B2, on reeglina väga tugev. Kui 2016. aastal selle taseme valinud eksamitegijatest 92% said vastava tunnistuse, siis sel aastal juba 95%. B1-taseme eksamisooritajate hulgas

moodustavad nõrgemad eksaminandid veidi üle poole kontingendist. 53% B1-taseme valinud eksaminandidest ei saavutanud tasemele vastavat punktisummat ning neile ei väljastatud tunnistust. Põhjuseks võib olla see, et B1-taseme eksami valivad ka õpilased, kellel ei ole piisavat ettekujutust pakutavast formaadist ja nende ettevalmistus on nõrk.